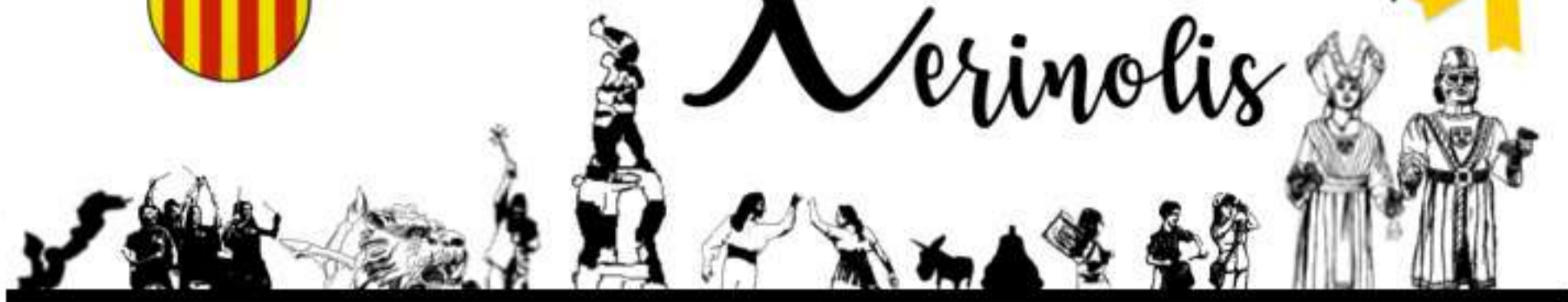

Xerínolis

GUIA DE NADAL GAVANENC PER A PRINCIPIANTS

14 de desembre

És tradició a Gavà fer panets amb matafaluga per Sant Nicasi sota creença que protegeix de les malalties infeccioses. Sant Nicasi és el nostre patró des del 1659 per vot popular per haver salvat la ciutat de la pesta.

"Aquest pa no ens el mengem ni per gana ni per set, sols per què ens doni l'enteniment ben complet"

El Tió de Nadal, també conegut per Caga Tió, té moltes cançons arreu del nostre país i zones veïnes. Però que no t'enganyin, no totes elles són tradicionals a casa nostra. Una de les lletres tradicionals al Baix Llobregat és:

Caga, Tió!
Caga turróns!
Si no et donarem un cop de bastó!

24 de desembre

31 de desembre

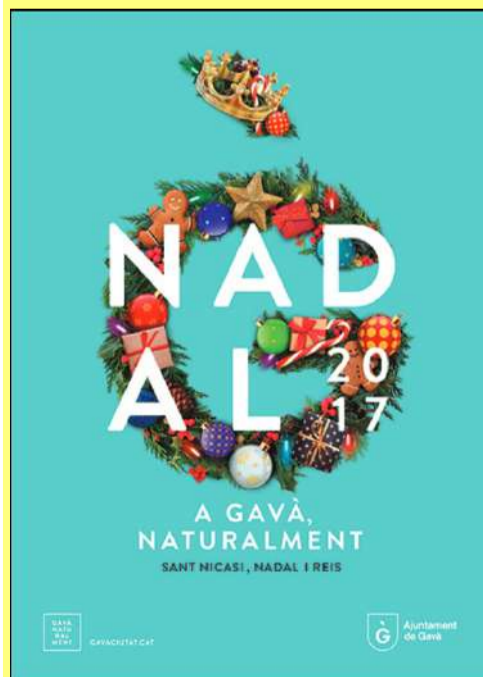
L'Home dels Nassos és una tradició arrelada a diferents poblacions catalanes. Segons expliquen, aquest senyor té tants nassos com dies té l'any i cada dia que passa, en perd un. Els adults feien anar de corcoll la canalla cada 31 de desembre en fer-lo buscar, però els petits no s'adonaven que aquell dia només tenia un nas i no el podrien trobar tan fàcilment...

El Mussolet de Gavà s'encarrega de recollir els xumets dels més menuts de la casa davant mateix del Campament Reial. Si el vostre fill o filla està preparat per abandonar definitivament el xumet, aprofiteu i atanseu-vos a l'entrada de la Torre Lluc. La Companyia General del Foc, portadora de la figura, organitza l'activitat.

2, 3 i 4 de gener

L'AGENDA CULTURAL

Dijous, 14 de desembre

11h - Missa solemne (Parròquia de Sant Nicasi) - Repartiment dels panets

Dissabte, 16 de desembre

11:30h - Concert de Nades (Pl. Major) - Coral Tornaveu
17h - Inici del recorregut de la cercavila Xerínolis (Pl. de l'Església)
17h - Inici del recorregut del Correfoc Infantil (Pl. Catalunya)

18h - Entrada de les entitats Xerínolis (Parc de la Torre Lluc)

Diumenge, 17 de desembre

21h - Cançó d'amor i de guerra (Espai Maragall) - Coral La Igualtat i Banda simfònica de

Badalona

Dissabte, 23 de desembre

17:30h - Fem cagar el Tió (Parc de la Torre Lluc)

Dissabte, 30 de desembre

20:30h - Concert de Nadal (Església de Sant Pere) - Coral Sellarès

21h - 8a Edició dels 'Pastorets Dansen' (Espai Maragall) - Esbart Brugués

Diumenge, 31 de desembre

12h - L'Home dels Nassos (Pl. Major)

2, 3 i 4 de gener

17h a 20:30h - Pam i pipa al xumet (Museu de Gavà) - Cia General del Foc

Recorregut de la cercavila:

Pl. de l'Església, c. Rectoria, c. Sant Pere, pl. Major, c. Màrtirs del Setge de 1714, Rambla i parc de la Torre Lluc.

Recorregut del Correfoc:

Pl. Catalunya, av. Eramprunyà, Rambla i parc de la Torre Lluc.

Participen:

Agrupació de Gegants i Gegantons, Grallers l'Anguila, AEiG Roc del Migdia, Castellers de Gavà, Bastoners de Gavà, Companyia General del Foc, Flama i Caliu de la Sardana i Unió Muntanyenca Eramprunyà.

Més actes a www.xerínolis.cat

SUBSCRIU-TE!

Vols rebre la Revista Xerínolis a la teva bústia electrònica? És fàcil, ràpid i gratuït!

Només has d'enviar-nos un correu electrònic amb la paraula 'ALTA' a l'assumpte del correu. No necessitem més dades, perquè ens comprometem exclusivament a informar-vos sobre la Cultura Popular de casa nostra.

Si vols donar-te de baixa, escriu-nos un correu amb la paraula 'BAIXA'.

info@xerínolis.cat

Sardanes a la Rambla

Flama i Caliu de Sardana ha organitzat, com ja és habitual, les ballades de sardanes d'aquesta tardor. En concret, van ser els dies 22 d'octubre i 19 de novembre. Música a càrrec de la Cobla Rambles.

EDITORIAL

La cultura popular és democràcia

El món de la cultura, igual que el sector educatiu, sempre s'ha mostrat especialment sensible a les reivindicacions nacionals del país. Enguany, aquestes reivindicacions sobrepassen la dicotomia entre independència o unionisme i han esdevingut un clam a favor de la democràcia.

Gavà, que generalment ha estat territori adormit, semblava que volia passar de puntetes per aquest debat. És cert, l'origen de la majoria dels gavanencs surten fora dels límits territorials de Catalunya.

Molts integrants de les entitats de cultura popular també tenen els seus orígens a Espanya. Però tots sabem que això no va d'orígens, oi?

Precisament, les entitats de cultura popular van ser al peu del canó a l'hora de defensar la democràcia. Ho vam veure durant el 'Parxís x la democràcia' a l'IES el Calamot, on els Castellars de Gavà, els Grallers l'Anguila i els Sonaquetomba van ajudar a mantenir un punt de votació obert tot el cap de setmana. També quan aquestes, però

també altres entitats com ara l'Esplai el Mamut i la Cia. General del Foc, cridaven a la participació massiva a la manifestació del 3 d'octubre.

Algun cop sentireu que les entitats han de ser apolítiques. I, segons els estatuts d'algunes d'elles, així ha de ser. Però qui pot posar excuses a la simple defensa de la pau i la democràcia al nostre país o a qualsevol racó del món? Us emplaço a llegir la cita de Desmond Tutu que trobareu a l'última pàgina i sabreu què contestar.

L'Esbart Brugués ofereix espectacle a Montserrat

Com cada any, l'Esbart Brugués ha participat de la tradicional romeria a Montserrat que organitza la Parròquia de Sant Pere. Dissabte a 2/4 de 10 sortien en autocar cap a la muntanya màgica, on passarien tot el cap de setmana.

L'endemà, diumenge, Mossèn Xavier, que és també el president de l'entitat, dirigia la missa al monestir de Montserrat sota l'atenta mirada de la 'Moreneta'.

El temps ja acompanyava de valent cap al migdia i la plaça es va omplir de gom a gom per gaudir de l'espectacle de dansa que havia preparat l'esbart gavanenc. Hi van participar les tres seccions de l'entitat: el grup Infantil, el grup Juvenil i el Cos de Dansa. El públic va

poder veure el ball pla de Lladurs, les Majorales d'Horta de Sant Joan, el ball del Panoli, el Ball de Sant Ferriol, la Moixiganga d'Algemesí o les Gitanes del Vallès, entre moltes altres danses. En acabat, dinar de germanor.

L'Esbart Brugués afronta ara dos reptes a curt termini: la propera edició dels Pastorets Dansen, que seran el 30 de desembre, i la preparació del nou espectacle, que s'hauria d'estrenar l'any 2018.

El 'Parxís x la Democràcia' a l'IES el Calamot mobilitzà centenars de persones

La comunitat educativa de l'Institut el Calamot va decidir coordinar-se en una proposta simpàtica a favor de la democràcia. En concret, van organitzar una marató de parxís sota el nom de 'Parxís x la Democràcia'. L'objectiu de la mobilització, lluny de passar una bona estona jugant al parxís, era mantenir les instal·lacions permanentment obertes i ocupades, per tal de facilitar la

constitució de les meses electorals del Referèndum de l'1 d'octubre.

La cultura popular, sempre compromesa amb els moviments socials, va ser present en aquella singular marató. Divendres, els Castellars de Gavà van fer el seu assaig a les instal·lacions de l'institut. Dissabte, va ser el torn dels Grallers l'Anguila i dels Sonaquetomba.

Un Aplec de mínims en un dia de reivindicacions

L'Aplec de Sant Miquel 2017 es va celebrar el 24 de setembre per la convocatòria electoral. Malgrat això, les ingerències antidemocràtiques de l'Estat va fer que aquell diumenge s'hi acumulessin diferents activitats de protesta arreu del país, com ara la Marató per la Democràcia. La coincidència amb el dia més potent de la Mercè, a Barcelona, feia preveure una participació més

baixa que de costum. Segons l'organització, des de primera hora es va comptar una tercera part dels participants habituals. Pel que fa a la cultura popular, els Grallers l'Anguila van dirigir un taller de dansa amb el Patatuf, la Polca d'Ours i alguna peça de lluïment. Els Castellars de Gavà van fer dos pilars, desplegant un domàs amb la paraula 'Democràcia' i una senyera.

1r Memorial Jordi Calatayud i Sanchís

Els Castellars de Gavà van celebrar el 1r Memorial Jordi Calatayud i Sanchís, en honor al company desaparegut arran d'un accident mentre plegaven una xarxa casteller a Tarragona. El lloc triat ha estat la Plaça Josep Tarradellas, al bell mig de la Rambla, lloc de pas i de trobada per als gavanencs.

El dia 4 de març d'enguany, una delegació de castellers gavanencs van baixar fins a Tarragona, a l'antic local dels

Xiquets del Serrallo, que els regalaven la seva xarxa d'assaig pel trasllat de local. Durant el desmuntatge de la xarxa, l'estructura va cedir provocant la mort d'en Jordi Calatayud.

El 8 d'octubre passat va servir per a la retrobada entre les dues colles, que oferiren una digna exhibició just després de descobrir una placa instal·lada al terra de la Rambla. A partir d'ara, els passejants podran veure aquest bell homenatge.

Cal destacar la presència de membres d'altres colles de Cultura Popular, que es van personar en solidaritat amb els castellers locals: la Companyia General del Foc, amb un grup força nombrós, l'Esbart Brugués i la Unió Muntanyenca Eramprunyà. Com sempre, els Grallers l'Anguila van fer l'acompanyament musical als castellers; però, en aquesta ocasió, vestits amb la camisa blau marí en una mostra més de companyerisme.

Les entitats gavanenques inunden la Festa Major d'Esplugues

Dissabte, 23 de setembre, van tenir lloc diferents actes de cultura popular a Esplugues de Llobregat amb motiu de la seva Festa Major.

A les 18h, començaven el recorregut les diferents colles participants: Ball de Diables d'Esplugues, els Diables Infants Toc de Foc de la Bòbila, els Bastoners de Terrassa, de la Palma de Cervelló, de Gavà i d'Esplugues, també els Geganters i Castellers locals, i

l'Esbart Vila d'Esplugues.

Les colles van realitzar un recorregut per diferents carrers de la vila, amb alguns avituallaments amb menjar i beguda pels participants. En arribar al Parc Pou d'en Fèlix, les colles bastoneres van celebrar la trobada bastonera. Cada colla va realitzar dos balls i, al final, el ball conjunt del Canari.

La presentadora va llegir un manifest de la Coordinadora d'Entitats de Cultura Popular

d'Esplugues que condemnava la repressió del Govern Espanyol i defensava la democràcia i les institucions catalanes. La lectura va acabar amb crits de 'Votarem' i 'els carrers seran sempre nostres', amb el repicar dels bastons.

Tot seguit, començava la pre-diada castellera, amb la participació dels Castellers de Gavà i de la colla local, els Cargolins. Com sempre, els gavanencs van comptar amb el suport dels Grallers de l'Anguila.

Bastons (superior) i pilars d'inici (inferior)

Trobada de Centres d'Estudis

El passat 21 d'octubre es va celebrar X Trobada de Centres d'Estudis d'Eramprunyà. La temàtica d'enguany era 'Llegendes, rondalles i tradicions'. Per part gavanenca, s'hi van presentar tres ponències; una d'elles, sobre la relació entre la imatgeria festiva i les llegendes i tradicions locals.

Podeu consultar-la clicant [aquí](#).

L'Esbart de l'Orfeó Gracienc fa 75 anys

Si bé l'Esbart de l'Orfeó Gracienc no és una entitat gavanenca, està íntimament relacionat amb el nostre Esbart Brugués.

L'any 1997 començava la seva activitat l'Esbart Dansaire Brugués, somni perseguit per

Mossèn Jaume Bogunyà tal i com ell mateix afirma al seu llibre de memòries *Fent Camí*. La primera directora fou la Imma Giner, formada a l'Esbart de l'Orfeó Gracienc.

Durant els primers anys, alguna de les mestres dels més menuts, van fer visites a l'esbart barceloní per tal d'augmentar el repertori gavanenc. A més a més, durant els anys 1998 i 1999, el Cos de Dansa de l'Esbart de l'Orfeó, aleshores dirigit per en

Berenguer de Elías, van actuar a la nostra ciutat acompanyant els diferents grups de l'Esbart Brugués.

El propassat diumenge, 19 de novembre, l'esbart gracienc celebrava el seu setanta-cinquè aniversari al teatre de l'Escola la Salle-Gràcia. Un centenar de dansaires de totes les èpoques van interpretar algunes de les danses del seu repertori històric. Una petita representació gavanenca hi va assistir.

Nova edició de la Festa de la Multiculturalitat a l'Escola Marcel·lí Moragas

Enguany, el programa ha estat d'allò més complet. A banda dels habituals tallers participatius per a la canalla, els assistents han pogut seguir diferents actuacions. Les

entitats de cultura popular han tingut el seu moment de protagonisme. D'una banda, l'Agrupació de Gegants i Gegantons va posar a disposició del públic el Kalamot i dos gegantons. Els Castellers de Gavà van organitzar un taller reeixit per aprendre a pujar i fer unes construccions bàsiques. La cua, val a dir, no se'ls acabava. I per finalitzar, l'Esbart Brugués, amb el seu

grup Infantil, ofería el Ball de Sant Ferriol i el Ball de l'Ós, un parell de danses tradicionals catalanes que no deixaven ningú indiferent. En acabat, van convidar la canalla del públic a ballar el Patatuf, que un parell d'integrants dels Grallers de l'Anguila van interpretat en directe de manera improvisada. Una mostra simpàtica de com les entitats de cultura popular col·laboren entre elles.

Celebració del Dia de la infància

L'Esplai El Mamut i els grups de Castors, Llops i Ràngers de l'AEiG Roc del Migdia, van commemorar el Dia de la Infància amb una festa a la plaça de l'Església.

LES ENTITATS PARLEN...

Hem de conèixer els nostres gegants!

Agrupació de Gegants i Gegantons de Gavà
gegantons.gava@gmail.com

Els mites de gegants són comuns a totes les cultures. L'home atribuïa a éssers fantàstics tot allò inexplicable que l'envoltava. La seva transmissió, mitjançant la tradició oral, depenent de si la comunitat la integrava com a seva, pervivia en el temps o desapareixia. Amb el temps, aquests gegants van cobrar vida mitjançant representacions que, amb els anys, han esdevingut l'extensa imatgeria popular que existeix al nostre país.

A Gavà, però, va ser a principis

dels anys 80, quan un petit grup de persones va "crear" una tradició que fins llavors no hi existia, comptant amb el recolzament institucional per l'interès que a la Festa Major haguessin més "actes".

Avui, per manca de "didàctica" de la cultura popular tradicional catalana, ens trobem en un moment que l'Ajuntament paga a gent de fora de Gavà perquè les nostres figures més grans surtin per Festa Major. Els pocs portadors que som a l'Agrupació de Gegants i Gegantons de Gavà amb prou

feines aconseguim que una parella de figures faci de tant en tant alguna sortida fora de Gavà.

Hi ha un perill real que deixem de veure gegants als nostres carrers. Si volem tenir gegants a Gavà, **els hem de conèixer, ens hem de sentir orgullosos**, hem de fem difusió del que representen i signifiquen per la nostra població. Hem de voler que esdevinguin un símbol del poble i, en definitiva, **els hem d'estimar**.

ENTITATS DE CULTURA POPULAR A GAVÀ

Agrupació de Gegants i Gegantons

Entitat portadora dels gegants i gegantons de la ciutat.

web: gegants.gava.ppe.entitats.diba.cat

e-mail: gegantons.gava@gmail.com

Companyia General del Foc

Colla de diables, portadora de les bèsties i la comparsa de verdures.

web: ciageneraldefocgava.wixsite.com/cia-gava-foc

e-mail: ciageneraldefocgava@gmail.com

Grallers l'Anguila

Grup de música tradicional. Disposa d'una escola pels més menuts.

e-mail: grallerslanguiladegava@gmail.com

AEiG 'Roc del Migdia'

Entitat dedicada a l'escoltisme i portadora de la campana de Sant Pere.

web: rocdelmigdia.gava.ppe.entitats.diba.cat

e-mail: rocdelmigdia@escoltesiguies.cat

Esbart Bruguers

Grup dedicat a la difusió de la dansa d'arrel catalana.

e-mail: esbartbruguesdegava@gmail.com

Sonaquetomba

Grup de timbalers i percussió.

web: sonaquetomba.blogspot.com.es

e-mail: sonaquetomba@gmail.com

Bastoners de Gavà

Colla bastonera de la ciutat.

web: bastonersdegava.cat

e-mail: contacte@bastonersdegava.cat

Esplai El Mamut

Entitat dedicada al lleure i portadora del Drac Món. Disposen de grup de percussió.

e-mail: mamut@fundesplai.org

Unió Muntanyenca Eramprunyà

Entitat excursionista i portadora de la Cuca Mallola.

web: www.umegava.org

e-mail: umegava@gmail.com

Castellers de Gavà

Els castellers de la vila, hereus dels Xiquets d'Eramprunyà.

web: castellersdegava.cat

e-mail: castellersdegava@gmail.com

Gavà - Flama i Caliu de Sardana

Entitat dedicada al cultiu i ensenyament de la sardana.

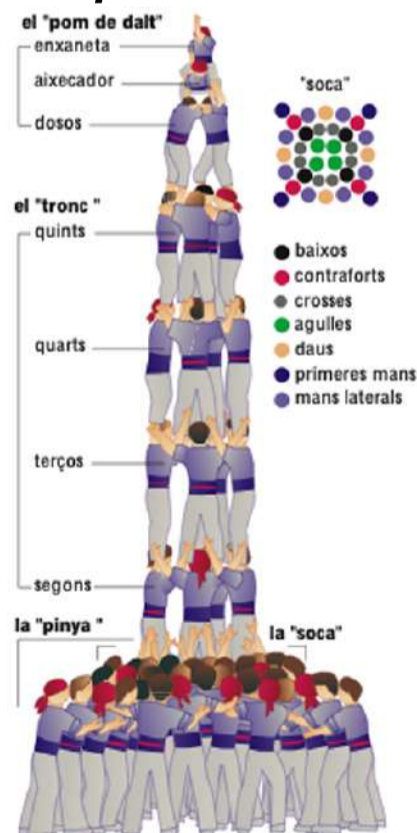
Si ets neutral en situacions d'injustícia, has escollit el costat de l'opressor.

Desmond Tutu

Premi Nobel de la Pau (1931)

APRÈN AMB XERINOLIS

Les parts d'un castell

Imatge extreta de enciclopedia.cat

Quantes vegades heu vist un castell i no sabíeu quin era? Tranquils, tenim la solució als vostres problemes!

Parts d'un castell

Pinya

És la massa de gent que forma el peu del castell. Si cal, es poden fer pinyes superiors, que reben el nom de folre (2n pis) i manilles (3r pis). La pinya, a banda de suportar el pes de l'estructura, frena la gent en cas de caiguda.

Tronc

Estructura de persones que queda per sobre de l'última pinya i per sota del Pom de dalt.

Pom de dalt

Conjunt dels tres últims pisos d'un castell: dosos, acotxador (o cassoleta) i enxaneta.

Com s'anomena cada castell?

El primer número d'un castell el determina el nombre de persones que hi ha a cada pis del Tronc. El segon número, el determina el nombre de pisos. Per saber amb exactitud quants pisos té un castell, cal comptar cada pis de Pinya, cada pis del Tronc i els 3 pisos del Pom de dalt.

2d8: 2 persones a cada pis del Tronc. En total, 8 pisos. (També se li pot dir Torre de 8)

3d7s: 3 persones a cada pis del Tronc. En total, 7 pisos. 'S' significa 'aixecat per sota'; és a dir, cada nou pis del castell emergeix des de la Pinya fins que es completa.

9d9: 9 persones a cada pis del Tronc. En total, 9 pisos. Encara no ha estat intentat mai a plaça, tot i que hi ha grups que l'han assajat.

Per cert, el castell del dibuix és un **4d8!**